

Uchwała z dnia 5 kwietnia 1995 r.
II UZP 9/95

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędziowie SN: Stefania Szymańska (sprawozdawca), Maria Tyszal,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Witolda Bryndy, w sprawie z wniosku Gabrieli N. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. o składki na ubezpieczenie społeczne, po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym dnia 5 kwietnia 1995 r. zagadnienia sprawnego przekazanego przez Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu postanowieniem z dnia 15 lutego 1995 r., [...] do rozstrzygnięcia w trybie art. 391 k.p.c.

Czy osoba trzecia - inna osoba w rozumieniu art. 477¹¹ § 1 k.p.c. wnosząca odwołanie od decyzji organu rentowego zobowiązującej ją do uiszczenia należnych składek z tytułu ubezpieczenia społecznego ma obowiązek uiszczenia opłaty sądowej? p o d j ą ł następującą uchwałę:

Inna osoba w rozumieniu art. 477¹¹ § 1 k.p.c. wnosząca odwołanie od decyzji organu rentowego ustalającej jej obowiązek opłacania składek z tytułu ubezpieczenia społecznego nie ma obowiązku uiszczenia opłaty sądowej.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w decyzji z 18 maja 1994 r. stwierdził, że Gabriela N., jako żona Józefa N. jest odpowiedzialna za jego zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne pracowników Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego "H." - Spółka Cywilna, za okres od maja 1992 r. do marca 1993 r. oraz z tytułu nienależnie wypłaconych świadczeń z ubezpieczenia społecznego (zasiłków rodzinnych) za okres od lutego 1991 r. do kwietnia 1993 r. - na łączną kwotę 274.701.000 zł i wezwał ją do uiszczenia tej kwoty w terminie do 15 czerwca 1994 r.

Poza sporem jest, że Józef N., Rudolf K. i Jan K. w dniu 15 kwietnia 1991 r. założyli spółkę cywilną o nazwie Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe "H." w S. oraz, że wobec śmierci współnika Jana K. współnikami tejże spółki, od 8 maja 1992 r., są Józef N. i Rudolf K.

Organ rentowy powołał się na art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 25 listopada o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r., Nr 25, poz. 137 ze zm.) oraz art. 41 ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (jednolity tekst Dz. U. z 1993 r., Nr 108, poz. 486) w zw. z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 lutego 1989 r. w sprawie rozciągnięcia przepisów ustawy podatkowej na niektóre rodzaje świadczeń pieniężnych...(Dz. U. Nr 6, poz. 40).

W myśl art. 41 ustawy o zobowiązaniach podatkowych małżonek podatnika odpowiada solidarnie z podatnikiem za jego zaległości powstałe w czasie trwania małżeństwa. Zaległości podatkowe podlegają zaspokojeniu z majątku wspólnego

małżonków.

Wobec złożenia przez Gabrielę N. odwołania, Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie wezwał ją do uiszczenia opłaty sądowej w kwocie 21.976.000 zł pod rygorem zwrotu odwołania.

W związku ze złożeniem przez Gabrielę N. wniosku o zwolnienie od uiszczenia opłaty sądowej, Sąd Wojewódzki postanowieniem z dnia 4 grudnia 1994 r. zwolnił ją od ponoszenia opłaty sądowej w 1/2 części.

Rozpoznając zażalenie Gabrieli N. na powyższe postanowienie, Sąd Apelacyjny uznał, iż w sprawie występuje zagadnienie prawne, nasuwające poważne wątpliwości, które wymaga rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Treść tego zagadnienia została przytoczona w sentencji uchwały.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W powołanej w uzasadnieniu pytania prawnego uchwale z dnia 19 października 1994 r. - II UZP 21/94 Sąd Najwyższy stwierdził, iż zakład pracy wnoszący odwołanie od decyzji organu rentowego ustalającej wymiar składek z tytułu ubezpieczenia społecznego jest ubezpieczonym w rozumieniu art. 463 § 1 w związku z art. 476 § 5 pkt 2 lit. b kodeksu postępowania cywilnego i nie ma obowiązku uiszczenia opłat sądowych.

W niniejszej sprawie organ rentowy zaś wydał decyzję nakazującą wnioskodawczyni, jako żonie współnika spółki cywilnej, uiszczenie należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne za pracowników tejże spółki i nienależnie wypłaconych im świadczeń z ubezpieczenia społecznego, z powołaniem się na art. 41 ustawy o zobowiązaniach podatkowych.

Zgodnie z art. 477¹¹ § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych stronami są ubezpieczony, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy i zainteresowany.

Należy zgodzić się z Sądem Apelacyjnym, że wnioskodawczyni jako żona współnika spółki cywilnej zobowiązana do uiszczenia z majątku wspólnego małżonków zaległych świadczeń z ubezpieczenia społecznego oraz zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń jest inną osobą w rozumieniu art. 477¹¹ § 1 k.p.c. Wydana decyzja dotyczy bowiem jej obowiązku uregulowania tych należności.

W uzasadnieniu cyt. wyżej uchwały II UZP 21/94 Sąd Najwyższy stwierdził również, że rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 maja 1993 r. w sprawie wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 46, poz. 210) nie przewiduje opłat od odwołania w sprawach z zakresu ubezpieczenia społecznego.

Przepisy rozporządzenia przewidują opłatę od pism procesowych wymienionych w nim, ale tylko dla postępowania nieprocesowego. W postępowaniu procesowym określają natomiast wysokość wpisu stosunkowego, a następnie regulują dla poszczególnych pism procesowych, czy wpis ten jest pobierany w całości czy w określonej części.

Ponieważ odwołanie od decyzji organu rentowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie jest żadnym z wymienionych w rozporządzeniu pism procesowych (w szczególności nie jest rewizją czy zażaleniem), to nie można na jego podstawie stwierdzić, czy wpis stosunkowy miałby zostać pobrany w całości lub w części.

Podzielając stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w uchwale II UZP 21/91,

należy w konsekwencji stwierdzić, że także inna osoba w rozumieniu art. 477¹¹ § 1 k.p.c. jako podmiot zobowiązany do uiszczenia zaległych świadczeń z ubezpieczenia społecznego i uprawniony do zaskarżenia wydanej decyzji, nie ma obowiązku uiszczenia opłaty sądowej, mimo iż nie jest ubezpieczonym w rozumieniu art. 463 § 1 k.p.c.

Takie stanowisko jest zbieżne z sugestią Sądu Apelacyjnego wyrażoną w uzasadnieniu zagadnienia prawnego (in fine).

Kierując się powyższymi przesłankami Sąd Najwyższy podjął uchwałę o treści przytoczonej w sentencji.

=====